

Biblioteka

Główna

UMK Toruń

1371689

DEKLARACJA POROZUMIENIA STRONNICTW DEMOKRATYCZNYCH

LONDYN 1948

Nakładem Komisji Porozumiewawczej Stronnictw
Demokratycznych

N. MacNEILL & CO., PRESS LTD.,
127, Walworth Road, London, S. E. 17.
Tel.: RODney 2839.

KOMUNIKAT

Stronnictwa demokracji polskiej: Polska Partia Socjalistyczna, Polskie Stronnictwo Ludowe i Stronnictwo Pracy, po odbyciu narad w Paryżu i Londynie, postanowiły utworzyć **Porozumienie Stronnictw Demokratycznych**, stawiając sobie za główny cel przywrócenie Polsce niepodległości oraz wprowadzenie w niej i ugruntowanie ustroju rzetelnej demokracji.

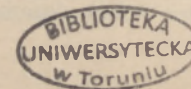
Stronnictwa te na wspólnej konferencji w dniu 15 listopada 1948 uchwaliły **Deklarację**, zawierającą program polityczny i społeczny demokracji polskiej oraz zasady współdziałania obecnie i na dalszą metę.

Deklarację podpisali: z ramienia Polskiego Stronnictwa Ludowego — prez. Stanisław Mikołajczyk, Kazimierz Bagiński i Stefan Korboński, z ramienia Polskiej Partii Socjalistycznej — prez. Tomasz Arciszewski, Franciszek Białas, Adam Ciołkosz i Otton Pehr, z ramienia Stronnictwa Pracy — prez. Karol Popiel, Cyprian Odorkiewicz i Konrad Sieniewicz.

Jako organ współpracy powołana została **Komisja Porozumiewawcza Stronnictw Demokratycznych**, złożona z Prezydiów Stronnictw, która dla prowadzenia spraw bieżących wyłoniła stały **Sekretariat**.

Ponadto wymienione stronnictwa postanowiły wszcząć rozmowy w sprawie współpracy z innymi polskimi stronnictwami i ugrupowaniami demokratycznymi.

W Londynie, dnia 15 listopada 1948 r.

1571689

DEKLARACJA POROZUMIENIA STRONNICTW DEMOKRATYCZNYCH

Demokratyczne stronnictwa, stanowiące podstawę organizacji politycznej narodu i będące jedynym wykładnikiem woli kraju, spełniając swój obowiązek jednością swe siły dla wyzwolenia Polski.

One to podejmowały zawsze brzemie zmagania z najeźdźcami. One też od początku najazdu niemieckiego pracowały wspólnie, budując Ruch Podziemny w kraju i tworząc Rząd polski oraz Radę Narodową na emigracji. One to w roku 1939 powołały wspólny organ konspiracyjnej działalności pod nazwą Politycznego Komitetu Porozumiewawczego, a w r. 1943 zawarły między sobą ścisłe porozumienie w ramach Krajowej Reprezentacji Politycznej, w r. 1944 zaś powołały do życia Radę Jedności Narodowej — parlament Polski Podziemnej — jako wyraz myśli politycznej kraju.

Wówczas też w trosce o przyszłe, demokratyczne oblicze Polski odsunęto od wpływu na bieg zorganizowanego życia narodu wszelkie ugrupowania sanacyjne i faszystowskie oraz postawiono poza nawias totalistyczny ruch komunistyczny, będący obcą agiturą. Tak samo i dziś, demokratyczne stronnictwa, wykluczając od współdziałania wszelkie organizacje totalistyczne, biorą na siebie ciężar reprezentowania spra-

wy polskiej i wiążą ją ze sprawą demokracji świata.

Czynią to w obliczu groźnej sytuacji międzynarodowej, wobec pogłębiającej się tragedii Polski, ujarzmionej przez Rosję Sowiecką przy pomocy komunistycznego rządu warszawskiego. Przypominają zarazem tę daninę krwi i ofiar, jaką naród polski złożył w minionej wojnie, oraz zobowiązania, zaciągnięte wobec Polski przez narody demokratyczne świata.

Polska pierwsza przeciwstawiła się zbrojnie agresji Niemiec; od pierwszego dnia wojny ani na chwilę nie zaprzestała walki w kraju, w podziemiach konspiracji, biorąc ponadto udział w zmaganiach na wszystkich frontach świata — na lądzie, morzu i w powietrzu. Gdy po zwycięstwie nad Niemcami nie odzyskała niepodległości, lecz padła ofiarą nowej okupacji, nawet wówczas Polska nie zaniechała walki o wolność i niepodległość a w t.zw. referendum i w walce wyborczej dała wyraz dojrzałości narodu oraz najgłębszemu, całemu społeczeństwu ogarniającemu pragnieniu wyzwolenia się spod komunistycznej dyktatury i sowieckiego jarzma.

Podpisane stronnictwa, dając wyraz dążeniom narodu, ustalają

następujące wytyczne jako wspólny program demokracji polskiej:

1. Główny cel stanowi odzyskanie pełnej niepodległości Polski i wprowadzenie w niej ustroju rzetelnej demokracji.

2. Akty nowego zaboru ziem Rzeczypospolitej, dokonane przez obcych wbrew woli i bez zgody narodu polskiego, pozostają nieważne i nie obowiązują narodu polskiego.

3. Ziemie zachodnie po Odrę i Nisę Łużycką, odzyskane przez Polskę, muszą należeć do Polski. Ziemie te, zniszczone podczas działań wojennych, obecnie zaludnione wyłącznie przez Polaków i odbudowane ich wysiłkiem, są niezbędne dla istnienia narodu polskiego. Ich przynależność do Polski stanowi również gwarancję pokoju i wolności narodów środkowo-europejskich oraz bezpieczeństwa całej Europy, uniemożliwiając odrodzenie się pruskiego militarizmu i imperializmu oraz supremacji gospodarczej Niemiec.

4. Polska, zgodnie ze swą tradycją dziejową i wierna hasłu „wolni z wolnymi, równi z równymi“, winna wziąć udział w organizowaniu się wolnych ludów Europy na zasadach federacyjnych. W ramach tej organizacji europejskiej uwzględnione być winny naturalne ciążenia polityczne i gospodarcze, wymagające tworzenia porozumień regionalnych. W celu realizowania tych idei demokracja polska winna brać udział w pokrewnych zreszeniach międzynarodowych.

5. W Polsce urzeczywistniona być musi demokracja istotna, wolna od przewagi jednej klasy lub partii, dająca wszystkim równe możliwości rozwoju, oparta na praworządności, gdzie prawo obowiązywać będzie zarówno rządzących jak i rządzonych. Rządy oparte będą o większość parla-

mentarną z zagwarantowaniem mniejszości pełnych praw działalności politycznej.

Dla zrealizowania rzetelnej demokracji w Polsce natychmiast po ustaniu przemocy przeprowadzone zostaną swobodne wybory do Sejmu Konstytucyjnego na zasadach pięcioprzymiotnikowej ordynacji wyborczej. Tak obrane przedstawicielstwo narodowe ustali formy ustrojowe państwa i uchwali demokratyczną konstytucję.

W okresie przejściowym:

a) — winien powstać rząd, oparty o zasady demokratyczne, tj. odpowiedzialny przed reprezentacją polityczną, wyposażony w atrybuty inicjatywy, stanowienia i kontroli;

b) — zabezpieczona będzie równość wszystkich wobec prawa oraz pełna wolność osobista i polityczna, wolność sumienia i przekonań, wolność słowa mówionego i pisanego, wolność zgromadzania się i stowarzyszania politycznego, religijnego, zawodowego i społecznego.

Wszelkie przeciwne tym zasadom ustawodawstwo traci natychmiast swą moc, a t. zw. ministerstwo bezpieczeństwa, sądy specjalne i wszelkie instytucje, będące narzędziem komunistycznego ucisku, zostaną bezwzględnie zlikwidowane. Sprawcy zbrodni, popełnianych pod reżymem komunistycznym na narodzie polskim, zostaną postawieni przed sąd i poniosą zasłużoną karę.

6. Armia, której jedynym zadaniem jest orena obrona bytu i całości państwa, musi służyć całemu narodowi i być przepełniona duchem demokracji. Siły zbrojne winny być całkowicie podporządkowane rządowi, a prowadzenie własnej polityki przez czynniki wojskowe, jako zjawisko zgubne i nieznane narodom demokratycznym, musi być wykluczone.

7. Straszliwe wyniszczenie biologiczne sił narodu, dokonane przez samą wojnę, a zwłaszcza wymordowanie przez Niemców milionów Polaków oraz systematyczne likwidowanie narodu polskiego przez Rosję Sowiecką nakłada na wszystkich obowiązek szczególnej dbałości o krew polską. Zmusza również do baczenia, by nie prowadzono w kraju akcji, szafującej życiem ludzkim, a mogącej być żerowiskiem dla prowokacji.

8. Odbudowa społeczno-gospodarcza Polski winna mieć za cel dobrobyt człowieka, uwzględnić jego życiowe potrzeby, a szczególnie interesy ludzi pracy, obecnie eksploatowanych i niszczonej przez system komunistyczny.

Polska zapewni całej swej ludności zatrudnienie oraz zarobek, umożliwiający należyty poziom życia. Każdy obywatel mieć będzie prawo do pracy, a wykonując obowiązek pracy zachowa swobodę wyboru zawodu i warsztatu pracy. Dążenia do usamodzielnienia się gospodarczego i uzyskania własności, zapewniającej dobrobyt jednostki, popierane będą w granicach sprawiedliwego podziału dochodu społecznego.

Troską państwa będzie zapewnienie sprawiedliwego podziału dochodu społecznego oraz pomnożenie tego dochodu drogą podnoszenia kraju na coraz to wyższy poziom życia gospodarczego, wydobywając z niego wszystkie siły wytwórcze, a przede wszystkim uprzemysławiając Polskę i podnosząc wewnętrzne spożycie ludności miast i wsi. Tylko w ten sposób w możliwie jak najkrótszym czasie Polska osiągnie poziom życiowy zachodnio-europejski, stając się pełnowartościowym członkiem gospodarczej współpracy narodów. W swoim wysiłku nad przyspieszeniem rozwoju gospodarczego Polska pragnie korzystać z pomocy innych narodów

demokratycznych, a zwłaszcza z pomocy Stanów Zjednoczonych Ameryki.

9. Ustrój rolny Polski oparty będzie na samodzielnych, ekonomicznie zdrowych, jednorodzinnych gospodarstwach chłopskich, stanowiących indywidualną własność. Usunięty zostanie narzucony Polsce szkodliwy gospodarczo i spreczny z psychiką chłopą polskiego system kolektywizacji rolnictwa.

Rolnictwo jako niezmiennie ważne w Polsce czynnik gospodarczy winno być otoczone szczególnie troskliwą opieką wobec gruntownego niszczenia dorobku rolnictwa przez reżym komunistyczny, który w gospodarstwach chłopskich, opartych na prywatnej własności, widzi jedną z głównych zapor w z bolszewizowaniu Polski. Reforma rolna obejmie ziemię, pozostającą jeszcze w rękach państwa i upelnorolni gospodarstwa karłowate.

Przeprowadzona będzie z pomocą państwa i samorządu komasacja i melioracja ziemi oraz dokonane zostaną inwestycje, mające na celu modernizację metod uprawy i podniesienie wydajności gospodarstw wiejskich.

Dobrowolne organizacje rolnicze i odbudowany w pełni samorząd rolniczy stanowiąc będą podstawę szerzenia kultury i wiedzy zawodowej oraz podnoszenia wytwórczości wsi. Wprowadzony obecnie system organizacji, jak np. Samopomoc Chłopska, stanowiący tylko komunistyczne narzędzie eksploatacji chłopą, zostanie zlikwidowany.

10. Kluczowe gałęzie przemysłu, źródła energii, banki oraz środki komunikacji i transportu posiadające znaczenie państwowe, jako też przedsiębiorstwa przemysłu zbrojeniowego i zakłady użyteczności publicznej zostaną upośredniczone, przechodząc na własność państwa, samorządu,

spółdzielczości lub też instytucji społecznych. Przemysł średni i drobny oraz całe rzemiosło pozostaną w rękach prywatnych. Gospodarka upośredniczona wolna będzie od przerostów biurokratycznych, a gospodarka i inicjatywa prywatna dozna niezbędnej pomocy gospodarczej i pełnej ochrony prawnej. Samorząd społeczno-gospodarczy stworzy warunki dla rozwoju i unowocześnienia rzemiosła, chałupnictwa i przemysłu ludowego.

11. W Polsce na nowo wyzwolonej zniknąć musi wszelki wyzysk człowieka a rozpiętości w dochodzie winny być zmniejszone do granic społecznej słuszności. Związki zawodowe robotników i pracowników umysłowych korzystać będą z całkowitej swobody rozwoju i niezależności, która ich wyzwoli z niewolniczego stanu, jaki wytworzyły związki zawodowe, upaństwowione przez komunistów. Będzie także położony kres niebывалemu wyzyskowi pracy ludzkiej, który nosi oszukańczą nazwę „współzawodnictwa pracy”.

Ustawodawstwo ochronne pracy, ubezpieczenia społeczne, higiena i bezpieczeństwo pracy, wczasy pracownicze rozwijane będą zgodnie z interesem rzesz pracowniczych. Społeczne budownictwo mieszkaniowe przyczyni się do zapewnienia wszystkim pracującym warunków bytu, odpowiadających współczesnym wymaganiom. Szeroka sieć układów zbiorowych pracy będzie istotnym czynnikiem sprawiedliwego podziału dochodu społecznego. Rady zakładowe, uwolnione od nacisku politycznego komunistów i kontroli policyjnej, będą podstawowym organem samorządu społeczno-gospodarczego i jednym z kierowniczych czynników organizacji produkcji.

Praca umysłowa winna być otoczona należyłą opieką, a inteli-

gencji pracującej, przetrzebionej przez wojnę i okupację, winny być zapewnione warunki należytego rozwoju.

12. Spółdzielczość we wszystkich jej odmianach i formach oparta będzie na zasadach dobrowoli i demokratycznej struktury organizacyjnej oraz pełnym samorządzie.

13. Samorząd terytorialny, społeczno-gospodarczy i kulturalny będzie wprowadzony w granicach możliwie najszerszych; odciaży on aparat państwowy, stanowiąc zarazem szkołę życia obywatelskiego i społecznego.

14. Celem podniesienia dochodu narodowego całość gospodarki narodowej winna być objęta planowaniem gospodarczym. W jego opracowaniu winna wziąć wybitny udział naczelna izba gospodarcza, będąca nadbudową samorządu społeczno-gospodarczego, przy udziale przedstawicielstw samorządu terytorialnego, spółdzielczości i związków zawodowych.

15. Nauka winna być wolna. Badania naukowe i głoszenie ich wyników będą całkowicie swobodne. Wyższe uczelnie korzystać będą z autonomii. Korzystanie ze zdobyczy kultury winno być udostępnione najszerszym rzeszom ludowym na wsi i w mieście. Szkoła na wszystkich szczeblach nauczania winna być bezpłatna. Nauczanie nie może być krępowane żadną narzuconą ideologią, sprzeczną z zasadami uczciwej demokracji. Wszelka twórczość naukowa, techniczna, literacka i artystyczna dozna szerokiego poparcia a w ramach samorządu kulturalnego zapewnione będą warunki dla jej pełnego rozkwitu.

16. Rodzina, jako podstawowa komórka społeczeństwa, winna być otoczona ochroną prawną, społeczną i kulturalną oraz pomocą ze strony państwa.

17. Zasady moralności i etyki chrześcijańskiej winny stanowić podstawę życia publicznego. W szczególności przenikać je winien tkwiący w tradycji chrześcijańskiej szacunek człowieka dla człowieka oraz umiłowanie wolności.

Złączone niniejszym porozumieniem demokratyczne stronnictwa zobowiązują się wyteżyc wszystkie swe siły, by działając zgodnie i solidarnie uwolnić Polskę od

jarzma sowieckiego, a w wyzwolonej Ojczyźnie wprowadzić i zabezpieczyć ustrój rzetelnej demokracji politycznej i społecznej.

Mają one głęboką wiarę, że jednocząc swe siły, przyczyniają się tym samym do skonsolidowania wszystkich dążeń, zmierzających do Polski Niepodległej, Niepodzielnej, Wolnej, Demokratycznej i Społecznie Sprawiedliwej.

W Londynie, 15 listopada, 1948 r.

**POLSKA PARTIA
SOCJALISTYCZNA:**

**Tomasz Arciszewski
Franciszek Białas
Adam Ciołkosz
Otton Pehr
Zygmunt Zaremba**

**POLSKIE STRONNICTWO
LUDOWE:**

**Stanisław Mikołajczyk
Kazimierz Bagiński
Stefan Korboński**

**STRONNICTWO
PRACY:**

**Karol Popiel
Cyprian Odorkiewicz
Konrad Sieniewicz**

Biblioteka Główna UMK

300020873435